

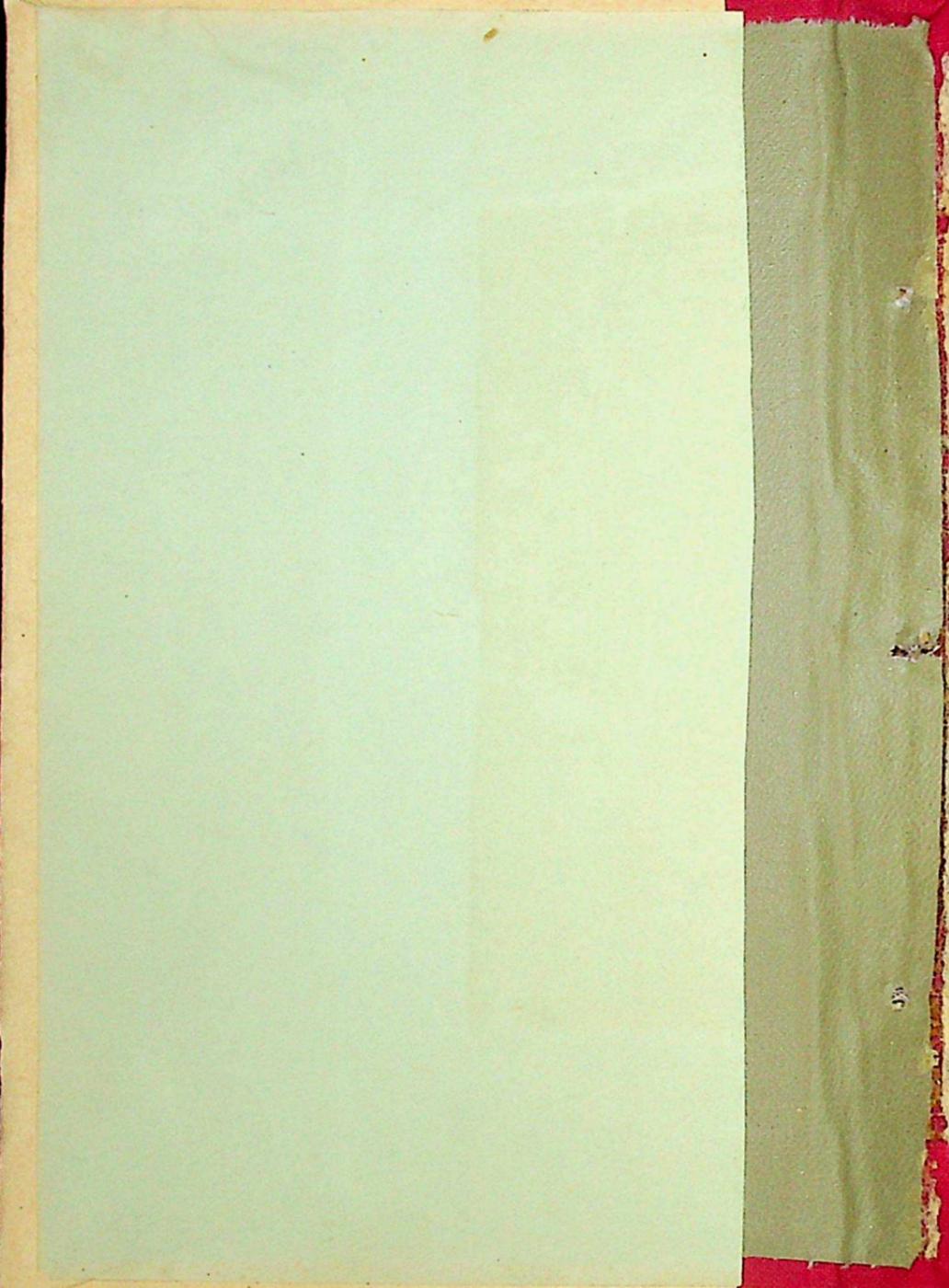
7С (калм)

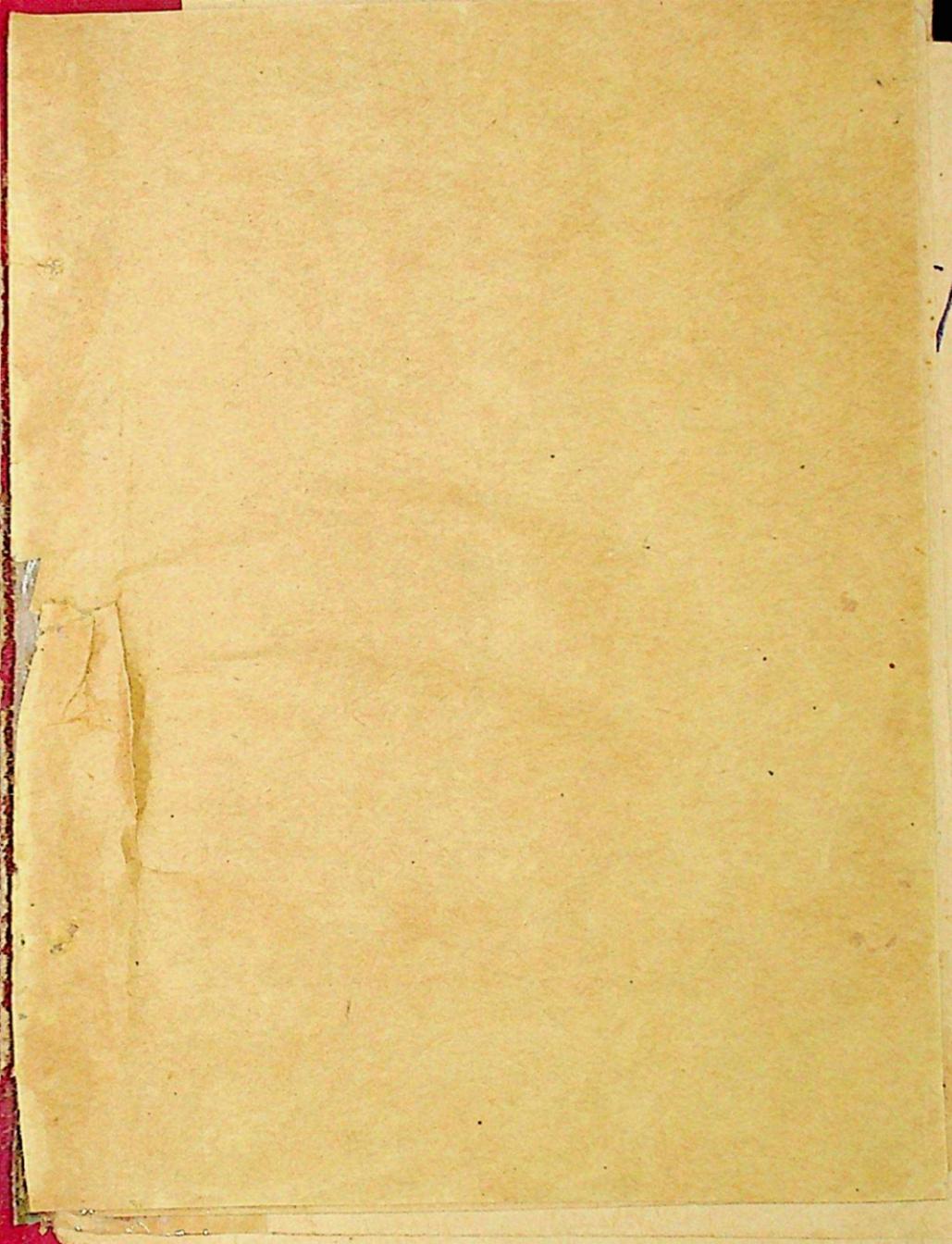
У-97

4774

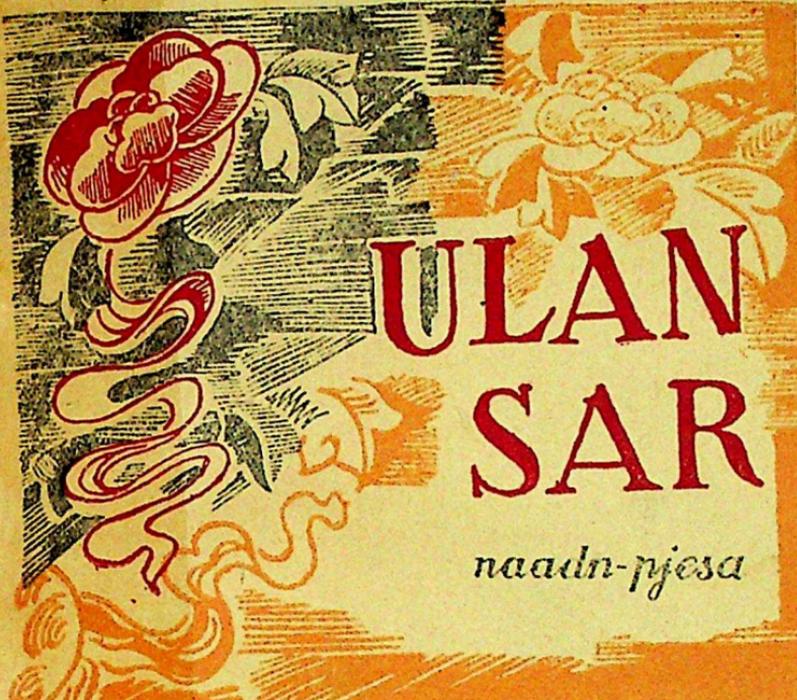
Улан

Сэр.

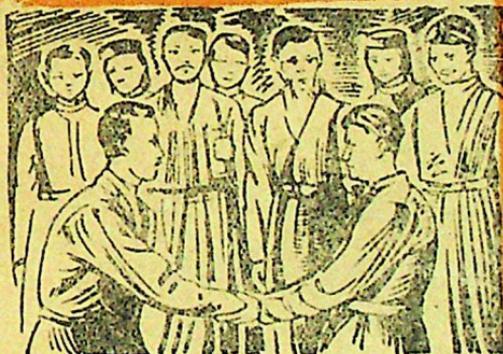

ULAN SAR

naadn-pjesa

OGIZ. RSPER. N.-V. KRAJIN GOSUDARSTV. IZDATELSTV
STALINGRAD

1934

v

891.7-2

У. 47.

4774-
AC

4774-

500/2000
1936
1985
2006

ПРОВЕРЕНО
1947 г.

ULAN SAR

(NAADN—PJESA).

~~1310.~~

Үерә jasvnr̄нь MACGA IVANA

Dglz varlullhnr̄ь KӨKӨN E. A.

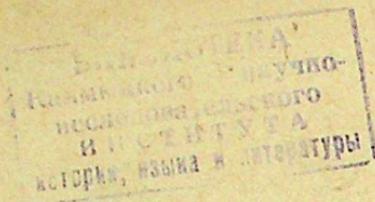
~~4750~~

ПРОВЕРЕНО
1989 г.

ПРОВЕРЕНО
1986 г.

ПРОВЕРЕНО

REDAKCAS

Şartud surhalıbd vəsn xalbmğ kövyd, kykd 1931-ç zilln yvl,
O. I. Brojdin sedvərər voln hardvırr demnz vırdəsn pjes.

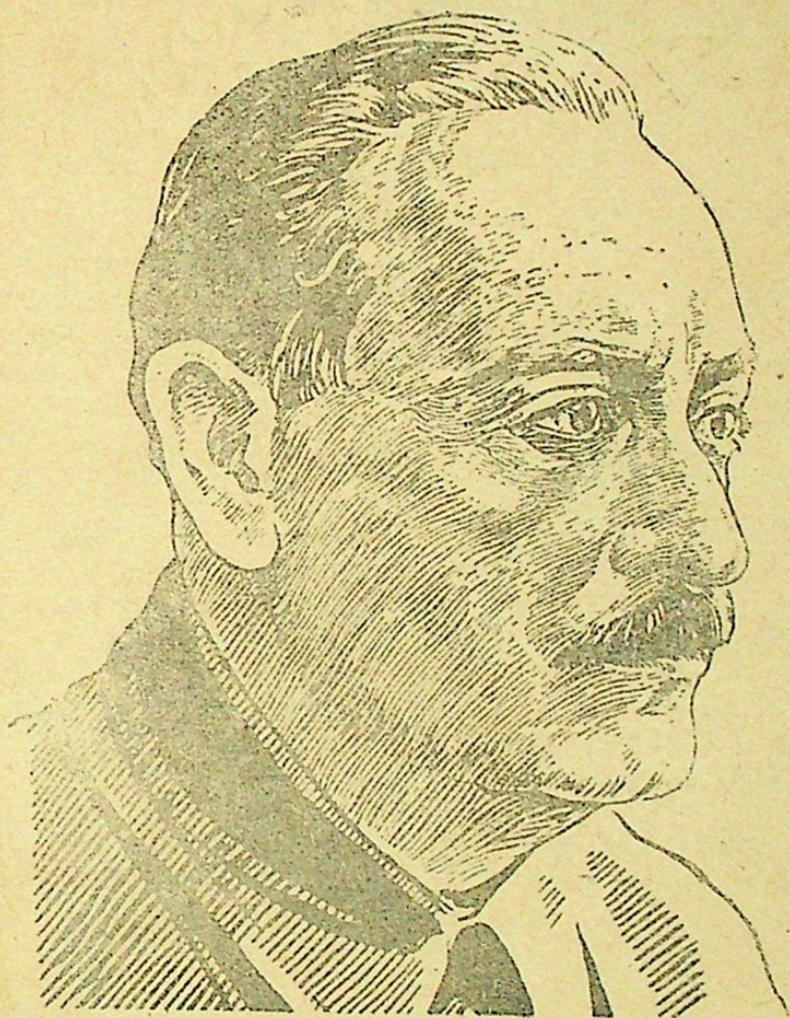
Ekı volz təvlhıñ (nədlhıñ) ter yvlıñ voln 1932-ç zilln xavrar
Şartud, Ədrıxd, Elstd, Xalbmğ Bazrt voln Moskud ik vaxm-
ztahar təvgdəd, en valhsdin cıgtannı gazətmudt ik taasmz,
vuulıbmz avla.

TYRYN NAADNË HOLLZ ORSN UYRMUD

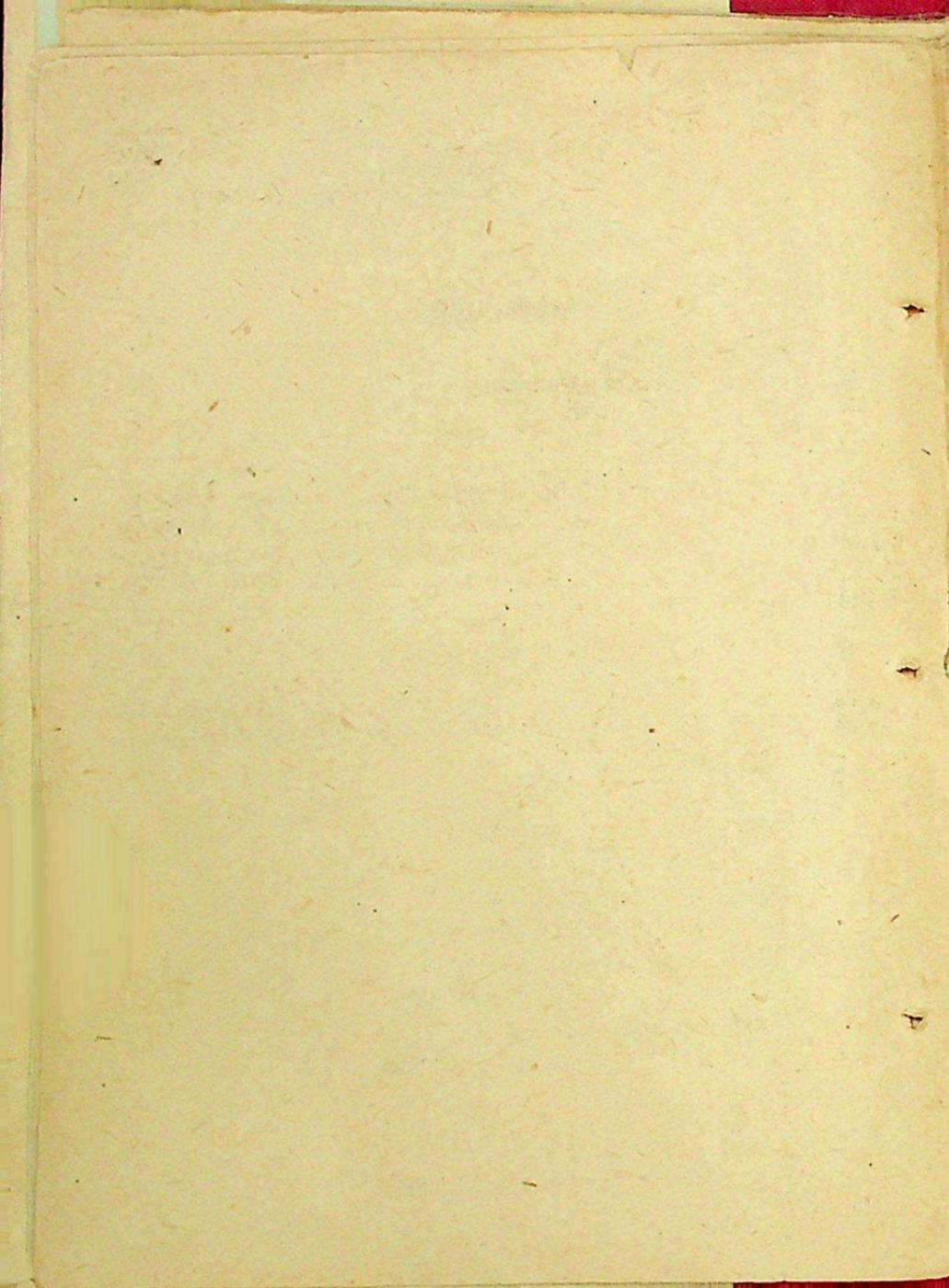
Kalən Sanz—Zanhrç.
Avən Sanz—Kolxoızın axlaç.
Tymdə Ylnç—Bilç.
Erzənə Kostə—Bilç.
Uraşanov—Bilç.
Gavrilova—Bilç.
Şaran X.-K.—Duç.
Ut-Nasunov—Jedinolıçntk.

Oçra L.—„Burxn Bağs“.
Şuçınə I.—Zurxaç.
Dorajev—Zurxaçın manz.
Molkana I.—Kulak.
Harən Jisn.—Kulak.
Bazra E.—Garmaç.
Erdnin L.—1-ç Şuptark.

Kolxoznıkd — zalıñ, berəd, kykd, kövyd, pionermud, Ulan
cergent, „taralngakn“ nojdud, zəsnıgud, sajaçud, ednə elçnr,
sevngyd.

Кундә хальмг
G. I. Brojdo.

„SSSR-d proletariatin diktaturin boln so-
cializmin tosxlna cag—keln amtua kul-
turs, dotrk holarn socializminohar, kev-nad-
larn keln amtinahar, cecglz delgrlnas cag“.

I. Stalin.

ULAN SAR.

1. Zanhrcnrin jorol
2. Ulan Sar (Bolsevistisk xavr)
3. Cahan Sar (xuuçnahar)
4. „Xoet terl“ (taraln)
5. Delgy kolxozin tola.

En naadnd ekn tyryn tovlhndnb, Şartu valhsna Komvuz,
Gosuniversitet boln Ravfakd surhulb surçasn 328 xalbmğ kevyd
kyykd naadla. Hurvn zysn muzk tatna: 1. Xalbmğ dombrud.
2. Xurla byrə byşkyrmyd. 3. Ors muzk. Duuldandnb—120 kyn.
Billəndnb—45 kyn.

ZANHRÇNRIN JÖRƏL.

Zanhrcnrin jorol—20 kyn „Təgrəşk“ gidg duuna ajst ersin xojr
talasnb harç irəd, hurv darahar!—Mend! Mend! Mend!—giçkklə,

Əvgn (hancarn duulna):

Bajaçud nojdudin cevig
tas tiirəd taslgsn,
Baatr ulaçudin josig
xad xamxlad deldgsn,
Xalbmğin ərstə hartnr
delkən saj yrinydtədnb
Xalun zyrkni mendən
xəkrəd taləvz bənəvdn!

* * *

Xar çolun şu-tusm
syrkə manhsin kyçtəhər,

Xaranhu sөөhin cөklhn met,
ivtrkө sөөxn duuhar
Bajig darx syl бөөрд
көдлэмшч кымиг дуудsn,
Baatr ulan hөрдь болgsn
Mana bagш Lenin билө.

Olar (*duulna*):

Aldrш uga sanlh kez Lenindөн
tyryn duuhan nerөdij,
Amлgsинь кycөхдөн andharлз
Dymbөртө ygөн өгij!

* * *

Kyчтө Leninөsn surgsn
Kommuna paartьd—mend!
Kymn delkөн orчлgin
Kommunist болhnd mend!

Neg kyn (*барун захас*):

Zөrmг Leninө yrдыd дундан
uxani билгөrn туurgsn,
Zyn баругшан кiiзнөsinь
aldl uga xарvdг.

Neg kyn (*зын захас*):

Kommuna xorini шivөг
Sырdl uga кyyчдг,
Kөдлmшsin saj cөргөн
Serlin сөөhөр залдг.

Cuhar (*degc*):

Bajрта socialism byрдөлhnd
Aldrшgsn көтivрч,

Baatr bold bolşevik
Stalind—erkn mend!!!

Өvgü (huncarn duulna):

Xavdrta „səcyd“ bayaçud
Xazarlad manig unçxadg,
Xaana pirstv pomoşnygyd
Şilvyrdəd tuuz ögçxadg bila.

Cuhar (dege duulna):

Ter çagig kyyçəd
teegin salıknd nisksn,
Teşğr nojn, zəşng, bajan
Tengsin gyynd çivəsn,
Xarçudtan amhulnta bədlən
Xar kəlsərn byrdəgsn,
Xaana jamtnrin dazrmzas
Klasiñ dəəhər suldgsn,
Dovtləsn arslıñgin janzta
Aldrəgsn Leninə surhuləta,
Dyyvr kədlmşç, xarçud tanlarn
Sovet orndan mendlij!

Kyykd (kelçənə):

Mən arvn zild
Sovet dundan tövknsn
Małç, zahşç, hazrçd
Mana—erkn mend!

Kövyd (kelçənə):

Xoorndan zyycz xamçad
Kədlmşin josn bətləsn
Xoşud, Torhud, Dərvdin
Kolxozin çledydt—mend!

Cuhar (*kelcxanə*):

Kymnъ kels şimdğ kulakig
Yndsərnъ sənglз bujsaj,
Kədlmşç, jalъç, ugatnr
Kommuna paartən batlj!

Xojr kyykn (*duunla*):

Oln dundan maşihərn
Əvsig kyyçəd xaddçkla,
Ortkin malmudig zutadğ
Əvl təryn uga!..
Mel şurhn şuurad çig bətxə,
Məstəd çign ottxa,
Mana holəhr iskrds
Maldan şivə volx!

Əvgn (*kelnə*):

Ysn, tosn, ədmğ, zahsn
Bulg kevtə buslx
Yklin ezn sadv, xorxa
Cug toxm tasrx!

Cuhar (*duulcxana*):

Narni xurc gerl met
Surhulər xarəhulan dazrgsn,
Naləhr kək kədəhər
Kolxozin malmud dyyrgsn
Manig kyləğç əmnk en!—
Ərg dor bəənə.
Manig dardğ xortn uga
Manaxn uralan, uralan!!...

Cuhar (*kelcxanə*):

Xarçudin mənک zirhl
Xotdudar onьdin badrtxa!

Xaranhuhas getlgsn nutgt-mini
 Kədləmşin çinr delgirtə!
 Bolşevikin ulan xavrig
 Sumni xurdar ərğzylij.
 Byrdəğç Socializmin nernd
 Baatr tanihən maktj!!!

ULAN SAR.

Zanhrən jərələn təgskəd harlhnlə, „Pionersk marş“ gidg
 ajsar pionermyd, kykd uls, kolxoznəğud, ulan
 cərgən, oln zysn ulan tugmud delskəd vəjrta, tınygr zerg
 gləd orad irlənlə,

Kolxozin axlaç: Pionermyd! Kədlmşç ulsin kerg tət
 beln völn!

Pionermyd: Onədin beln!

Kolxozin axlac: „Kykd uls mend völtxa!“ (*Xərydnə*)
 Ur-ra!!!

Kolxozin axlaç: „Cug kolxoz mend völtxa!“ (*Xə-
 rydnə*): Ur-ra!!!

Kolxozin axlaç: Batr Ulan Cerg mend völtxa! (*Xə-
 rydnə*): Ur-ra!!!

Kolxozin axlac: „Zalus! Tyrd gizəlt! Caatn mana
 kolxoz cə çançksn, tədnig giçlylxər yrzənə... Jovcxaj!“—
 (*gilhnlə—cuhar şuugad tarcxalhnlə—Neg kyn xəəkrəd
 uuləna. Jahvçi?—giz sursnd*):

Ter kyn: „En mana kolxozin nəərt odak ik gestə
 ərğn sərətə Leznə Taltə—vəjn irz ugall!

(*Xə-xə-xə! gildəd inəldəd, odakar nər kehəd tarad
 suuldna; xojr kyn bilzəsn ajsar, xojr kəvyn xot uudg
 delgç (skatert) delgnə, xojr kykn daxuln aahs təvnə.
 Suusna xəən*).

Kolxozin axlaç: Yrmyd! Tanrt — oln kədlmşçnrt,
 kolxozmudin oln çledydt, tal-taldan vədğ jaləç ugatnrt,

dundin tezaltə ulst boln paartin, komsomolin çledydt, pionermydt—cugtadt en sən ədrlətn erkn mend kel-zənəv!

Izl hol tyşəd 290 zilin erged dangin kynə muxla bolad, nojn, zəsn, ləm, bağş, bəjaçudt dazrgdad jovsn tələdən, oda kyrtl bidn erdm surhulə uga xaranhu; mu xuuçn bədlə, xotxr bolhd buuhad, zil bolhn zutad jovavdn. Tynə xəən sovetin josn togtaz avad arv n zilin dund kycəsn jum n dala.

Dəənd çilz odsn mal-gerən əndəlhz avad, socializmin xaalhar əskz jovnavdn.

Ter xamg kesn kycəsn kergydig avad xələxlə, oda mana Tənhçd 20 sovxoz bənə. Tənhçin xar kəlsərn bəədg ulsin zahs bəədg edl-axuta bolad, orn-nutgt 500 000 centner zahs neg namrin sorgt orulz əgdg bolvdn. Zun ərkəs 70 ərkə n kolxozd orad mal edl-axusan negdyləd, xamdan ni-negtə socializmin xaalhar əskz, kezənəs naaran şimz jovsn kulakudig klas bolə bədginə urulad uga kezənəvdn.

Ek n bulg boln cutxln Elst balhsta bolad, socializmin dəldhig şyrytə gidgər şuludulz jovnavdn.

Oln xarçud cugtan setklən negdyləd, kolxozan ərgzyləd, en zil ut-turştan 680 000 ga xadlh xadvdn.

Taran—budəhən çign ter metər diginə olz sənər kez jovnəvdn.

En—im kevər socialistiçesk xallhar mal-gerən „ev-rənnə kev-janzar socializmin yndstəhər“ kycəsəndən, urtk xaana bəjaçudin josna yldl—xaranhu bədlig xamx-lad, şin bədlin xalhl tatgç erdm n revolyc kez jovnaldn. Zun kyynəs 70 kynə surhuləta bolv.

Ne, yrmyd iigəd çiləzənəv.

Manig hardgç kommuna paartə mend boltxal

Leninə Ce-Ka mēnd voltxa! Orçln delkən
kədləmşç xarçudin kətlvrç yr Stalin mēnd
voltxa!

Örnnutgin şivə bolsn baatr
Ulan Cerg mēnd voltxa!
Delgy kolxoz mēnd voltxa!

(Albx taşldna).

Kolxozin axlaç: Yrmyd! endr mana en sən ədr,
mana partin 3-gç yjn—pionermyd irsn, yg surna—əgij!

(Albx taşldad, surna).

Pionermyd:

Çinrtə Ulan tugmdn
Çiktxiəd deer delsnə,
Hurvdgç yjin pionermyd
Harinn̄ bulçngan çanhaj! } (2 davtna)

Kyndtə mana axnrin
Kolxozin toşxlhna kergt
Kəvyd-kykd—yyrərn
Kəlsən xarinn̄l uga kədlj! } (2 davtna)

Kenkrçgin biid cəkiç,
Kiiskəd tugihən delskij,
Kommuna partin hardlhar
Kymni zirhl xəj! } (2 davtna)

(gihəd duulldad orz irxlə).

Pioner-tolhaç: Axnr-dyynr, aavn̄r-eezn̄r, Ulan-çergçnr,
Ulan patizad, çug kolxozn̄gyd—cuharatn̄ pionermydin
nərn deerəs xalun mēndən kəlzənəv! Pionermyd!
Kədləmşç ulsin kerg tərft vəln voltxa!

Pionermud: „On̄ydin vəln!“ (giz neg duhar
xəry ədcxənə).

(Albx taşldna).

(Dəkəd tav̄n talta od kenə—tugmudar).

Kolxozin axlaç: Ne, yrmyd! Ulan cergçnrı yg øgij!
(Surlana).

Ulan cergç: Yrmyd! Tana kolxozin en baxta sən ødrıtın Ulan cergçnrın nern derəs xalun mēnd kelz bənəv! Mand kyynə hazr teryn kerg uga, jevrənn̄ haz-rasn neg bərm çign hazr kynd øgş ugavdn!

Mana Ulan Cerg socializm togtazəx orn-nutgan klasın xortn— baxaçudas kezəd çign xarsz cadx! Dən mand kerg uga, dælxər irsn xortig hazrinn̄ zaxar ørultn ugavdn!...

Kommuna part̄y mēnd voltxa! Cug kolxoz mēnd voltxa! (gihad zogslhnla — „Ura Ura-Ura“! — gihad cuhar xəkrçxnə).

Kolxozin axlaç: Socializmin şivə bolsə baatr Ulan Cerg mēnd voltxa!

Tynə tolhaç, yr Voroşilov mēnd voltxa!

Negdgç mērtə cergin tolhaç Budionij mēnd voltxa!
(Ura-Ura Ura! — gildəd cuhar xəkrçxnə).

(Dərən Ulan cergçnr çicrəd biijnə. Edinig biiləd zogslxa kolxozin kəvyn çicrəd biilnə).

Kolxozn̄ygud (duulçxana):

„Bat-bat kolxozdtan

Baxta malan øskij,

Baxaçud edlzəsn hazrig

Byklidn̄ xahlad tərj! (2 davtna)

Kəvkr çahan zilkiç

Kək tengsər ørgj,

Kək tengsin zahsig

Kolxozarn bərdç bolj! (2 davtna)

Ulan tугan, tugçnr,

Ulm deegşən ørgit,

Ugata dundin uls

Uralan jovxn̄ lavta! (2 davtna)

Kolxozin | axlaç. Yrmyd! Man-dund xuuçna, neg
keçşn øvgn bæna...

Tegad bidn neg kezank du duulz øgtñ giz surjl..

Øvgn (duulna):

Næræn zeerd mœrni
Nærinan kœldn̄ nadna,
Næriz suusn xamgarn
Nasninan turşar zirhjl..

2-geç øvgn: „Kyykd nand... neg cœn yg kelz bolxj?..

Cuhar: „Bolx... Keltñ, keltñ!..“

Øvgn: Kezænə aavnrtñ bidn bajn, gelñ, zœsn ulst
muxlatçdad dazrulad jovlavdn.

Tedñ manig xarñhuhar bœrad jovdg bilə. Oda bi
76-v. ter bijm enzl surhuləd orad umşdg suruv.

Oda ikær xanad, en kœdlmş hardz jovx komuna
part̄ mend boltxal—giz joræzænəv.

Emgn: Alkov, kukñ! Nand bas neg cœkn yg øglçl..

Cuhar: „Keltñ, keltñ!..“

Emgn: Bidn—eeznrtñ kezænə nojna, xaana cagt,
noxad toolgdz jovlavdn.

Manig „ysn̄ ul, uxan̄ axr uls“ giz keldg bilə.

Oda sovetin jœsn togtsara zalu ulsla ədl, kynə
toota bolad, kykd uls xamg. ik kergæn kelcz jovcxana.

Bi oda xavtxa jasn zald xarñhu jœvsñ bijm, enzil
surhuləd orad „ac-mə“ suruv.

Xærn̄ nanas ylgyr avtn.

Mana xulxuz mend boltxal

Mana kumuçud mend boltxal! Nand oda Stal̄nig
evrœn̄n̄ nydœrn̄ ysx—hançxn̄ kyçl bæna...

Neg kyykd kyn (bosad): Brojdin nertə kolxozin
neg gergñ irsn bæna, du surz duuluhjl!—(ginə. Surldna).

(„Tөгreşkiġ“—*duulna*):

Өndr-өndr modni
Oraharn näxlnä,
Өngtä çirätä Tөгräskni
Xormaharn sarsana.

Byty-byty modndnъ
Byrgr şovuni euglrna,
Byrgr xar nydnäsнъ
Nylmsn jungad hardv?

Kök torhn ketçinъ
Kendän giz uşxvi,
Kөгşn buurl övgig
Kenihän giz sanxvi.

Neg kykd kyn (*bosad*): Entn degd uudyrtä bolad,
zörnнъ uuläd bəäv, taldan neg sergämztä jum kejl (*ginä*).

Neg көvyn (*bosad surna*): Bi tand sergämztä jum
yzylsv!

Cuhar: Nä, nä!..

Kөvyn (*duuln siilnä*):

„Өrlä bosad

Өrkän xäryläd,

Çikndän deldn, nydndän өөртä (2 davtna)

Çirähän uhahad

Nyyrän gerdäd,

Çikndän deldn, nydndän өөртä.

Tolhahan samlad

Ysän gyräd,

Çikndän deldn, nydndän өөртä.

Arhsan tyyhäd

Cəähän çanad,

Çikndän deldn, nydndän өөртä

Ykræn saahad

Çigahæn byläd,

Çikndæn deldn, nydngæn øerta.

Çigahæn byläd

Ærkæn şavad,

Çikndæn deldg nydndæn øerta.

Kyykd kyn: „Næ, en zalu kyykd ulsig naad bæred
bilv, bi tand zalu uls jahz jovsig yzylsv!“ (*Kyykd uls:*
„Ne, ne!—gildad odcxana).

Kæzræn naadad

alæ kehäd,

Çikndæn deldn

nydndæn øerta.

Alæ kähäd

ærkæn uuhad,

Çikndæn deldn

nydndæn øerta.

Mængæn şyygdäd

gergæn gøvdäd,

Çikndæn deldn

nydrdæn øerta.

(„Gergæn“ gyvdäd tøgsknæ).

Kolxozin axlaç: Ne, oda manaxn aah savan xuraz avtn.
(„Şarka—Barka“ gidg ajst xojr kyn bosad biilxlæ,
xojr kyykn xojr zaxas bosad biiln jovz aahsig xura-
had avad odna).

(Dækn iräd delgæn evkäd avad odna. Bi tøgsnæ).

Kolxozin axlaç: Ne, oda urlda tævxmn.. Urdx
mærtæ uls zergläd zogsz avcxatn!... Negn... xojr...
hurvn!..“ (*gilhnæ cuhar şuugad dovtdad harad odsinæ*
medylnæ. Krug ergäd dovtdæn mærd xælädg kevær ergäd
xælæz bæähäd,—„xælæ mana kolxozin halzn harad irv“

*gildad xakrldnə... Dovtlsn kəvyg kotlād orad irnə...
Ərgəd xavlcxana).*

Kolxoznykud (*vajrlad „Kolxozin halzn“ gidg du
duulna*):

Tohstn bolsn halzn mern
Torlgsn xurdn mərmb,
Joo kəerk halzn mern } 2 davtnə.
Jahsn xurdn mərmb!

Tolhadnə zysn noktni
Torlgsn bogsrhan duuta,
Joo kəerkri halzn mern } 2 d.
Jahsn xurdn mərmb!

Kyrihəd harsn mərdyd dund
Kolxozin halzn telylnə,
Joo kəerk halzn mern } 2 d.
Jahsn xurdn mərmb,

Kymig şimdğ kulakig
Kolxozar yndsinə taslij,
Joo kəerk halzn mern } 2 d.
Jahsn xurdn mərmb!

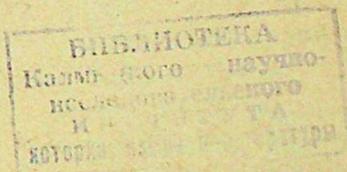
NOOLDAN.

Kolxozin axlaç: Nə, yrmyd! Mana kolxozin mern
urldand harsn—oda bək noldulj!

Neg kyn (*varun vijəs*):

Şyrym xərəd uga,
Şylsm ətkrəd uga,
Kyn bolsnas naran
Kynə dor orad uga,
Ttaktı ədl çidlə kolxozin əvrtə şarv!

(*giz, maxlaharn hazr cəksn, bəşç irnə*).

Neg kyn (*zyn bijas*):

Ər cəlhl uga bosdg
Əvsnə xadlhnd zolvkad oddg,
Xojr ədrig negnd kycədg
Xoosn volxla orminə ildg,
Olna kədləmşt uralad ordg
Udarnəg xar gidg kymb!

(*gisn, xormahan şuurdsn, bosç irnə*).

(*Noldan təgsxnə*).

Kolxozin axlaç: Nə, mana kolxozin çlən—neg kəvyn
vəənə,— jir əvrtə bildg kyn... Teryg surz bilyl!

(*Kəvyn „İşkmndg“ silnə. Biiləd muurad irxlənə,
xojr talasnə xojr kəvyn bosad—hurvuln bolldad mul-
zur biiləd təgsknə*),

TOXLHNA BI.

8 kəvyn (*dərvəd-dərvədər xojr talas kyrz eemdsn*):

„Dora xələctə Badan
Ədlə vajn ginə,
Dogovor uga jalbçihən
Zardg bilə.

Dogovor uga jalbçihən
Zardg volv-çign,
Dogşn komuna josnlanə
Xarhdg bilə!“

(*gigəd duulad orz irəd, təgrdlz zogsad hazr maltn
cuxrad harad odxlə, daxn 8 kyykn vas duulad orz irəd
tednə „maltsn şavrig“ nuxna. Kyykd duuhan təgskəd
harxla, dərvən kəvyn neg negən daxad cəvrəd, garmulin
ajsar biləd, hartan nezəd şuurgtə, dərvəzləd zogsna.*

Neg, kəvyn, vas neg şuurgtə, tal dundnə irəd zogsna.

Dөрүн кyyкн биләд орз ирәд, дөрүн көүynә мод-
дин зырт боосн ut ulан кенçрmydig neзадәр авад,
дунд зогçәsn көүynә моднә зыртәs боһад өгнә.

Dund көүyn өөдән модан өгнә:

1. Ар-зaxасн зergләд ирәд (көүyd-кyyкд) neg биднә
ers кәһәд зогснә.

2. Барун бижәsn, зyn бижәsn бас зergләд ирәд ers
кәһәд зогснә.

3. Өmn биднә xojr kyn yyd бәрәд зогснә.

4. Ard-биднә xojr терз авç ирәд бәрәд зогснә).

Кyyкн көүyn xojr: (Marks Lenjn xojran зург бәрсн
dulad yydәр орз odna). (Dunb):

Mana şin gert

Manşr Dәrk juuçv?

Marks Engel's xojrnә

Mәnkin mana zyrknd.

Kөdlөmşç klasin көtlvrç

Kyçtә mana Lenin,

Manhs yr Stalintәhән

Mana serlin zalmz.

Dәkәd xojr kyn:

„Bajna yldl kirig

Nojna xaalhar nygşylj,

Bәrsn şin gerihән

Cevrәр dotrkинь çimglj!“

(gigәd duulad, haltan çeenbg, ut-albşur avn бәрсн
орз odna).

Bas xojr kyn:

„Salvrxa zodv-tәrnig

Şuulz uga volhij,

Şurhulән degç surç

Socializmән 'şulun togtaj!“

(—gigəd duulad, hartan degtrmyd bərsn orz odna.
Ger dotrk ulsas 4 kyn silnə. Nəəmn solad ergəd,
dəkəd 16 solad ergəd, 32 solad siiln, moha, durahad
ergz jovtlub):

Kolxozin axlaç: „Manaxn kədlmşən eklz orkv, ken
odna?

Cuhar: Cuhar! Cuhar! (—gickəd ergəd 8-dər ennəd
zogsz orkad):

„Əndr ulan tugnb
Ohtrhud kyrç kiisnə,
Ter ulan tugin dor
Ugator xamgarn zirhij!
Bajn, nojn gidginb
Balv cokad xajj,
Bajrta, baxta ulana josl
Badrz delgrx boltxa!
„Tengr jozurta“ nojn „səəg“
Təmri somar darj,
Təryn xarnhu xarçudig
Tərən meddg bolhij!“

(—gigəd duulad harad odcxana).

(Seg solna).

„CAHAN SAR“.

Dund tezəltə kynə ger dotrk:

1. Billylhtə „burxn“ „zalata“ bənə;
2. Orn tusk termin nyknd kirtə xuvəd çikətə yzgdnə;
3. Xuralhta bəran;
4. Zyn blydk ərna əmn gerin ezn kykd kyn Əlzət geintə
kevtə;
5. Termin tolhad bərtix əlgətə bənə;
6. Barana əmn zurxaç manz xəjr suuna;
7. Əlzətin tolha tust „sims“ duudxar nəl kehəd dyləz orkən
maxlə, xomxa çimgn xəjr bənə;

8. Zurxaçın ömn, deezin şirə deer: xoçx, buudə bolsn jums vəənə. Zurxaç dyygyləd nom umşz vəənə.

Gerin ezn kyykn duulad, arhs tyyhəd irz jovad, gelugyd nom umşzəsig sonsəkad arhsan xajəkad orz irnə).

Zurxaç: Manz, ter hujrasn hürvn mörtə şulms kehəd, narn harx yzğ, narn-yd, narn-suux yzğ hurvnd təv. (Manz hurvn mörtə „şulm“ kehəd, kelsn kəvərn təvnə).

Zurxaç: „Ne, Manz harad Əlzətin syms duud. „Xarar“ taç harad, „cahanar“ tatad orz ir.

Manz („xarar“ taç harad):

1) „Саащнь там, паащнь таралн вəəнə, Əlzətin symsn, — naar, n-a-a-rl“

2) „Оç jovsn hazrinçnь vuxnь mərgəç, vuurnь dev-səç, azrhnь işkləç, Əlzətin symsn, naar, n-a-a-rl“.

3) „Оç jovsn hazrinçinь noxanь zuuhaç, əərgnь ymkə, arxdnь əngritə, Əlzətin symsn, — naar, n-a-a-rl — (gigəd hurvn yzgt zogsad duudad „cahanar“ tatad orz irnə):

(Xojr kulak ut du duulad aşna).

Kulak Badm (ohtr suuta, suhad mərən uız orkad, gerin haza zogsad): „Gert kyn vəəny“?

Dorz (gerin ezn, gertəs harn jovz): Bəənə, vəənə! (gihəd, harad irnə).

Kulak Çanhz: Dorz, mend!

Dorz: Mend.

Kulak Çanhz: „Dorz, juhinь yrgəd vəənəç!.. Ençn — odak Badm, oda vas ugatə kyn volz odvş!.. Hancxn əm-nənnь arh xəhəd vultz jovx kyn volzənə ençn“. „Komuna josnd kyndtə Dorz, kolxozin sən ədrf jungad es odnaç?..“.

Dorz: „Aj, evnə uga volad vəəvl, — gergm gemtə volad zurxaç avç irəd jaslı kelğz vəənəv“.

Kulak Badm: „Xərnь, Dorz, tednə çigər biçgə işkl.. Tednçn çamag kolxozdan orulz avad, maliçn avad, bijiçnь

nənla ədl kəəz orkx. Kykdiçn savn kelhind əgəd, bav-
hahiçn Kitdin or orulz orkx...".

Kulak Çanhz: Ne, Dorz, neg uux jumn bəəvzə? .

Dorz: Bəənə! (*Gertəs sortxta ərk avad həza kez
əgnə*).

(*Kulakud ərkən uuçkad mordxar çedxlə*):

Dorz: „Sanhz, zurxaçd bərdg mənqn uga bolad, neg
cən mənqnə kols əkitn surzənəv.

Kulak Sanhz: „Mənqn bəənə; zug ygtə jumn sən...
Zun arsln av... Ormdn̄n̄ kyr̄n̄ mərən, deern̄n̄ tavn̄ vyry-
təḡ əḡ“...

Dorz (*xuuxan mazad*): Oda jaxv... arh uga—əgt̄n̄“.
(*Məngən əgəd, xojr kulak xərnə. Dorz orz irnə. Geln̄,
ter xornd maxla deern̄n̄ vuuđə xajad, maxləhin̄n̄ dii-
lylz orknə*).

Zurxaç: „Ne, Dorz, Əlzət̄in̄ s̄ymsn̄n̄ orz̄ iv̄“.

(*Dorz bosad mərgəd, şytənəs̄n̄n̄ əds avad, 100 arsl.
məng əgnə. Zurxaç avad, əədən gerld xələləhad, dyrz
orknə. Gerin̄ ezn̄ kyyknd̄ əds əklərn̄, zurxaç kyyknə
xalxas̄n̄n̄ ilçkad, „eckn̄n̄ yzv̄ ugaj“ gisn̄ bədl̄ hərhnə*).

Zurxaç: „Manz, mordiç, oda“!

Manz: „Dorz, zurxaçd zoglx̄ jum̄u bəəvzə“?

Dorz: „Bəənə, bəənə!“.

(*Kyykn̄ sortxta ərk avad əklə, Dorz zurxaçd kez
əgəd, Manz̄d̄ əgç̄ jovxla, zurxaç Manz̄asn̄ bulahad
uuz orknə. Xalmha—soçtu zarxaç mordz jovad*):

Zurxaç: Nə, Dotz, biçə jumnd̄ zov... Emqn̄ oda
edḡx. Unzargtad̄ bəəxlən̄n̄—nand̄ usin̄n̄ avad̄ ir̄“.

Dorz (*zurxaçiḡ ydşəçkad̄ orz̄ irəd*):

„Əlzət̄, biçn̄ jamaran̄ bəənə?“

Əlzət̄ (*tyñşəd*): Sən̄ bolzənə“.

Dorz: „Ne, gem̄ bolxuga“. (*Əlzətəs̄n̄ xulxalad,
cemşəd, sortxa ərkən avad həza harad, suuhad uzəhad*):

„Gergn gemnv, zurxaç avç irx kergtə bolv. Zurxaç avç
irxlə, zun arslı beltx kergtə bolv. Zun arslı kulakas
avxla, unzəsni hancxn mərim, tavn byryhim avb, taşr
deernb—kolxozd biçə or gizəxini yzit, namıxdən arş
şulad jovl ugal.. Jir jumnd xanduga kulak, geln xojrag
jaaxv—jirl.. (*gigəd bijlərn du-harç vəhəd, xazuldad—*
.Halun-şouunb donhdna“ gigəd duulzehəd untz odna).

(*Xarñhu solna).*

„XƏƏT TƏRL“ (taraln).

Şam untrad xarənhurad odna xəən, ter xarñhurihnlə byrə-
nyskyrnr, ə ugahar covad harç irəd, ormdan suuxana. Tynlə
hurvn „Şuptark“ harç irəd soktu untsn kyn deer zokçəhəd:

1-gç „Şuptark“: Kiitn xar zaluhitn avad unad oç!...

2-gç „Şuptark“: Geln, kulak xojrt şululz orkad, şal
bolad untsn kyynə zyydndn jun ordv gilç?

3-gç „Şuptark“: Bərcig ilər avçkad, gelngyidin dald
zaadg xudl „taraln“ orxas biş—nanb yynə zyydnd jun orxz?

1-gç „Şuptark“: „Taraln“ gisnçin jum?

2-gç „Şuptark“: „Taraln“ gisnçin—xar kəlsərn bəədg
ulsig bajaçud, gelngyd əəlhz inuxlalxin kergt—„taraln“
bənə giz xudlar keldg jum.

(*Gerl—lamp şatna).*

Əln-bədlitə kesg nyckn uls xold jum gerdəd xələz jovsig
xojr ors-xazg şilyvrdəd kəəldsn bəənə. Tizgəl,—

(*Tundutov—nojn orz irnə. Tynlənb xarhulad byrə-
byşkyr tutna).*

1-gç Şuptark:

Ulaad xanş uga çon bolsn

Onkra begəlin ze,

Ung-toxmasn olig şulsn

Danzn nojn—en.

Bah-Dörvdin şim-şyysig
Şigdæç met şimsn,
Baaxn maltır, jalbç ugatırig
Alvarn tezəlinə taslın,
Əmtnəs xurasn mənğən
Ərk, xuulbd ərlhəd,

Ərəsəg ergəd ələçləd
Ajudan en zirhlə.
Xamg ternə vas bahıdad,
Xələngin mördəs şyühəd
Xaana avhd belg kyrgəd,
Xærnd kyrtz əodllə.
Sovetin josig xamxlzar
Syyknəd en xurdlad,

Saak xalyngan xaand xuldad
Xazgt orulxar sedlə.
Zərmg kədlmşçnrin revolycd
Zajani ik xortn
Zudin xar barg bolsn
Damb-seldn—Danzn en!
En nojna kesn xamginş
Eldv çikd too'gz.
Erlg nomin xan—şymsinş
„Syk·voğdd“ terylz...
—Xərnş, xa—xa—xa!

(Tymnə Geroj—nojn orz irnə. Byrə aışkyr).

2-gç şuptark:

Xavsny telgdəd kyrdəsnş
Tymnə Geroj nojn,
Xarçudin şyysnd vilxəsndən
Taralngd tərz bitəl en?
Xovdg xordin xoolar
Xoşudin şyys zaləgla,
Xozhr şarmudarn meklyləd
Olig tərylz dazrla.
Bərylsn çolun xurlnş
Əmt meklxd xavta,
„Bujnyç ərşəny“ jovş tələdən
Taralngin ornd tərzi en!—Xi—Xi—Xil..

(Ynyg irəd susna xəən:

Haxa nojn—aaşna. Byrə tatna).

3-gç şuptark:

Xələl.. En—lk-Dərvdə
Haxa nojn,
Xələcn-ç—haxa, urhcü-ç—haxa,
Haxa jumş—jirin haxal

Alvtinn̄ xarçudin jasn deer
Bəəşn̄ biidən bərylsn̄,
Əmtnəs şulsn̄ məngərn̄
Alətəd delkə ergsn̄,
En iim „sə“ kesndən
Taralngd irz tərçkəd,
End irçkəd bas zədn̄nxər
Muxlasan daxulz irz!

(*Yynə daru:*
Booç orz irnə).

1-ç şuptark:

Bah-Dərvdə B o o ç—zəsn̄
Nasnann̄ turşar 8 gerg avsn̄,
Naç daxulad anhuçln̄—giz
Hazrla—hazr bolsn̄ enl..

(*Bəgəlb orz irnə).*

2-ç şuptark:

Əmtnə şim şyuysər
Arvn̄ minhn̄ mər xurasn̄,
Aduç ykrçinn̄ kelsn̄ kykdin̄ ezldg
Bah-Cooxrə Onkrin Bəgəlb—enl..

(*Dalnə Hera orz irnə).*

3-ç şuptark:

Daln̄ xəəml ingnə
Buur-bolsn̄, davsg ədl, təgrg
Dalna Hərə gidgt̄n enl..

(*Kenzin Kək orz irnə).*

1-ç şuptark:

„Ugata kyyg şimsn̄ bahdad gedrgən tərçkad,
Elkn̄ deern̄ əək şarz jovsn̄, Kenzin Kək
gidgt̄n enl...“

(Nojn Zeez orz irnə).

2-ç şuptark:

Onkrin Begəlin kyykn
Danzn nojna ek
Zes xoşarta, zeerg şilvtə,
Calmin xoogçn bolsn
Nojn Zeeztn en,
Xa,—xa,—xa!..“

(„Erlg nomin xan“ aaşna. (Cañ cokna).

Eez—aav giz çign ərşəxşyv—gihəd hartan calmta
irəd suuna).

1-gç şuptark:

Xalta bədlitə arxhr xar
Erlg nomin xan,
Xaranhu ulsig əşlhəd meklxər
Gelngyd iigəd zurçkiz

(Yynə daru:

„Burxn-bağş“ aaşna (əyrə byşkyr tatna).

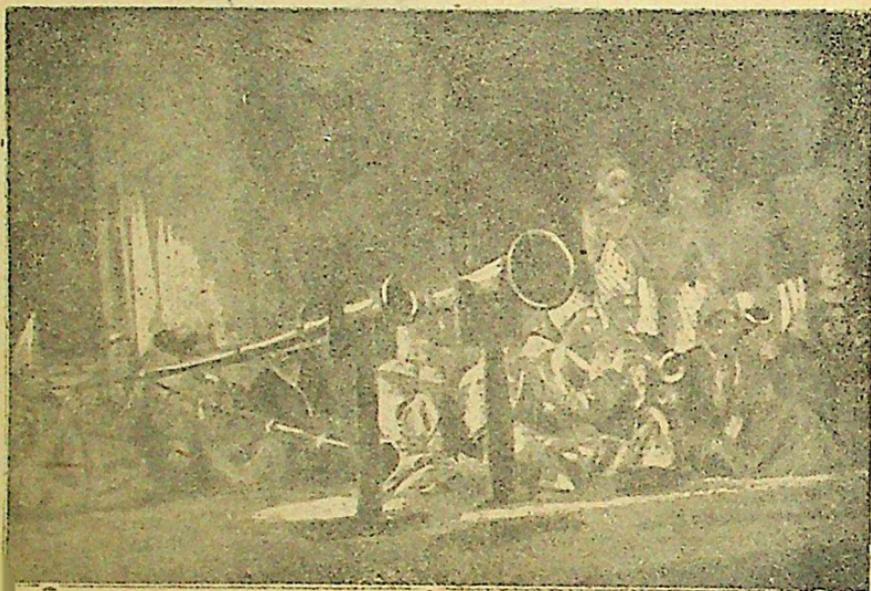
„Nohan dərk“, „Ajuka“ xojrar syydyləd orz irəd suuna)

1-gç şuptark:

Bedr gesən əmnən tuuhəd
Biixəhəd orz irsn
Belvsn şarmudarn əmt idyldg
„Burxn bağş“ en!
Nojdud manig şimsn tələdən
Gesn̄ sunsn bolxla,
„Nomarn“ xutzn taşr şimsn
Yynə gesn̄ yly bolx ugav?!
* * *

Burxna taraln̄ iim gihəd,
Gelngyd manig mekləd,

Budnd xarçudig tœryläd,
 Bajaçudin muxla bolhla.
 Tam taraln gidgtñ
 Tærñç gelngydin xudl,
 Tana en yzzäsntñ
 Ter sogiuhin zyudn!...

„Burxn-bağş“: Max asl..

(„Ajuk“ vosad 5–6 işkäd jovçkad, xojr xancarn
 dajlad orkxlä, xojr söövn kyrad irnä).

„Ajuk“: Burxn-bağş max as ginä.

1-ç söövn: Əmtä jumnä əm biçä tasltn giz vijinb
 surhdg bily?.. Oda max jahz ögdmb?..

2-ç söövn: Əmtä jum alz kilnc kexər, əmd taka
 avç iräd, əmdər zalbgulz orkxlä jahna?.. Əmnñ dotrnñ
 bəhəd bəxəl..

„Ajuka“ Ne, tigj!

(Xojr polic dudz avad, taka avxulad Burxn vägst öklä, zalbgz orkna).

„Burxn-vagş“: Xөөнә мах аса-а!

(„Ajuk“ vosad xojr şөөvнә kyyndnә).

1-ç sөөvн: Oda xөө jahz alxmb?

2 ç sөөvн: Beln xөөнә мах авç iräd өгç orkja?!.
Kilncнь ter alsn kyyndнь odx!..

„Ajuk“: Ne, ne—avad irtn!

(Max avç iräd cugtadнь öklä, mel xarhnzәsn jums kevtә idcxәnә. Yldl jәsdan xajxlәnь, nyckn uls gyldәd avxla, xojr polic cokad көөçkәd. viisнь avad mөлznә).

„Delkәn cahan өvgn“.

(Dud cahan xuvcta, axrxn tajgta, dohlnг өvgn dohlad өrz iräd, Burxn-vagşin өmn suuhad, өvrәsn casta nasva harhz avad xamran tatad, hurv darahar dänhür nätxnә, tynlәнь—byrә tatna.

Tynәsn dohlz vosad, burxdin өmn oç mөrgәd, alb-xan delgәd dohlad harad odna).

„Burxna vii“ (cam)

(Delkәn cahan өvgn harad otxla, xojr cahan xuvcta kykd xojurn hartan burata, burahan xajçkad, xojr syyrәd, hurvдgçdan avad көl xorndahurn solbvad tatldna, cam cokna, ter ajsar viilnә, deerәsnь 4 kyn өrz iräd zurhan volad, „Burxna vii“ (cam) viilnә.

„Burxna vii“ viilәd harad odxla, hurv darahar yyd cokna).

„Burxn-vagş“: Balvşevgyd aaşvzә? („Burxd“ cuhar ormaldad odna).

Zaiha Xoxol aaşvzә? (vas ormaldna).

„Xәlәhәd ir!“

Neg polic (*dovtlz irəd xələçkəd*):
„Bajaçnd aaşna!!!“.

(*Cuhar amrsn bəlldad odna*).

(*Hurən bəjn bəgdildəd, gəsən ərə daahad orz
irə—hurnisn, ir mu dyrstə*).

1-gç şuptark:

Uj!! Budahan asxsn bəədl
Harldad jahz jovx nş?!

2-gç şuptark:

Jahsın̄ es mednçi?
Ugata xal̄mgudig ykrin ysn,
Xotinn̄ şavxr xojrarn zarad,
Şim şuysın̄ uuz jovsn bəjaçudig
Kolxozin kuyçər—yndsin̄ songlz avad,
dəkz ormdn̄
Urhş ugahar, artk nykin̄
Delgykolxozar bəglz
Orkz gidg en!

3-gç şuptark:

Xərn̄, xərn̄ —tiik!..
Ednənçin xamg zəərn̄ kuyç-kəlsərn
Bəədg ulsin̄ şimər byrdsn jum̄—
Tegəd cəgn̄ irxlə ezrn̄
Zəərən es avx bily?!!

1-gç şuptark:

E-el „Ugata kynə kelsn yg
Ykrin məərln̄“ giçkəd,
Arsna idə ergzəx kerəs kev̄tə
„Kaakr“, „kaakr“ gildəd, karaglad
Bəəcxəd̄g bilə, oda—cagta: cal̄grn̄,
Cəgn̄ irxlə—hul̄bhna gidg en!

2-gç şuptark:

Bolna-bolnal Noxan gesnd şar tosn
Zokdim biş! Xarçudin cusn
Xaludad gyzənəny noos
Unhaçkad taralngd irz
Bilxgr Ulan halznasn den
Surz irsn bolxugov!!

3-gç şuptark: „Xərnny, en bəjaçudt, taralnd şuluhar
tərxdnə nekə bolz əgəd bəədg, sovetin josnd nam xan-
xmnl edn“—Xa-xa-xa!

(Hurvuln inəldəd harç odna).

Bajçudas negny *(haran namçlçkad)*: Kədlmşç, xar-
çud mana ygd ərdgan uurad, cuhar kolxozd ərad, del-
gydən surhulə surad jovz odv. Çidlərn nooldvdn, mand
bolz əgsn uga. Kolxozd biçə ortn, surhulə biçə surtn
gihəd kelz jadađ, sən-sənəsnə tyyhəd alz jadađ, kez
jovsn kədlmştə xortlan kyrgəd, jovsn vijny kyç əks...

Dakad aş-syıldnə zəəsn zəərim-bidn avad bisim-
bidn kəəçkv—oda arh tand“ *(gildəd cuhar mərğldnə)*.

Burxn-bağç: „Oj-oj! Jahsn ərşəngy uga ulsv, en
bolşevigyđ! Tengr-burxn xərlsn, kynə kişgig bulahad
avad bəcxəx—kişgo jumsv!.. Bəəstn ednig Orsin, Man-
hdin, Katoliçesk şaznlə niiləd, kyçtə tednər den avad
taraximn kişgosig“! *(Telefo şyyrəd avçkad)*,—Isus! Isus!
Gertən bəns?

(Cuhar duraldad,—Isus! Isus!—gicxənə).

„Ne, mend!.. Sən bənç? Mu-u?!. Jahad!.. Kəərk-kəərk!
Toxm tasrsn bolşevigyđig bas darz jadađ bəəvç?..

Ne, cuhar xamdan kyçən negtkəd nooldij tedalə“!

(Telefohan orkçkad) „Ne, mana Isus bas mu bədgz...
(cuhar ormaldad, əəsn əədl harldad odna).

„Bæas! oda Manhdin Magometla kyndnæv“. Magamet? Gertæn wænç? (*cuhar durahad—Magamet!—gildnæ*).

„A ə-ə!.. Magamet! Ne, jahz wænəç? Ə! Mu! Jahad?! Ter kişgo hærgtæ manhdudçin uxaharçinb wæaxşju?.. Mu?!“ (*Cuhar ormaldad haran namçlexana*).

(*Telefohan ørkçkad*) „Ne, mana Magamet basl mu wædgz... Ter kişgo bolşevgyd dargdş uga bolv... Oda jaxmw?!“ „Ne, cuhar xamdan negdæd kişgosig—bolşevgydig darxim odal“ Rimin parla kyndnæv (*telefohan awad*):

„Pap-rimsk, gertæn wænç?“. „Bæænə ə-ə ə! Ne, jamaran wænəç? Mu?! Jahad?! Ter, kişgo sovetin josig xamxlar jovdg bilç, oda kyrtl ju kehæd wænəç?.. Ə?.. Bolxşju??? Jir, iim kişgo bolxşevigyd wæædv?!“ (*telefohan ørkçkad*).

„Ne, mana Pap basl mu wædgz, oda arh uga,—kişgosig cuhar xamsz nægdæd darxvdi!..

„Caatk bolşevgydæn awad ir!“ (*gihæd policig zarna. Polic tydl uga neg gergn, hurvun zalu, neg mør tuuhad awad irnæ*).

Neg gergn (*Tesz bææz jadad tyrylæd gyhæd „Burxn wagsin“ ømn iræd*): „Çi, ju kezænəç bilxæhæd kişva—tşful (*gihæd nulbmxlæ, neg Polic eemæsny awad çiræd harhçkna. Kolxozin axlaç harnb kylætæ tylkylæd bas orz iræd, es syrdsn wæædltæhær zogsna*).

„Burxn wags“ (*kolxozin axlaç tal*): Ci kemwç??

Kolxozin axlaç: „Bi bolşevikv!“ (*Cuhar—„bolşevik“ waldæd xymildæd odna*).

„Burxn wags“: Kedytæwç?...

Axlaç: Huçn hurvjav!

„Burxn-wags“: Dæænə cagt xama jovlæç?...

Axlaç: Dæænə cagt bi xarçudig euglulz awad, wajaadla nooldz jovlav.

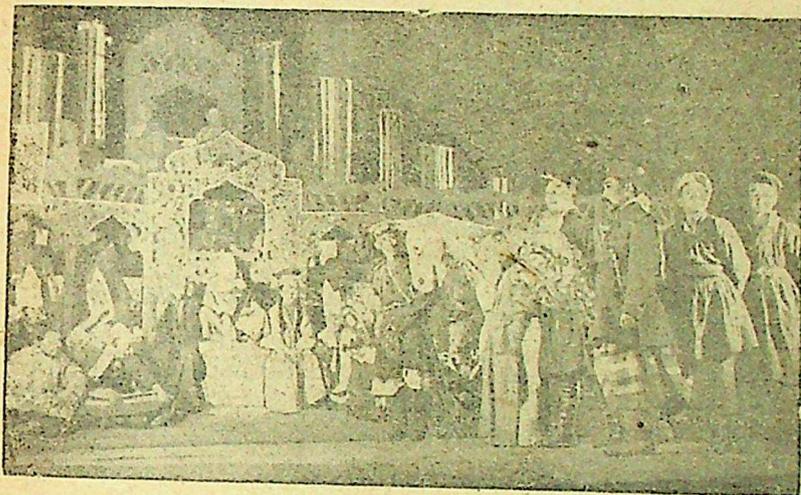
(*Cuhar ældæd xawtaldad odna*).

„Burxn-wags“ (*araldad*): „Avç har! Kişgog!“

(Həzr xahldg kyn).

„Burxn-bağş“: Kəmbəç?

Həzr xahlaç: „Bi həzr xahldg kymb, ci bolxla—bilxə-
həd kynə şim-syysər vən giz, nurlıncın xotahad, gesn-
çinş curdahad bəəz, çini en ik ges cadaxar keşg kədləd
jovsn bəzv“?!

„Burxn-bağş“: „Avc haar“! (Avc odna. Tamd dırximn
gihəd ardasnə xekrnə).

(Ulan cergç).

„B.-bağş“: Kəmbəç?—Odn teəltə volsn?

Cergç: Bi Ulan cergçninin negnəv. Dəənə cağt keşg
kynəs cerg byrdəhəd, keşg vajaçud darz jovsn kymb.
En, çini öər suusn ulşçin—cuhar mini harar odsn uls“.

„B.-bağş“: Avc haar! Tamd—şaətn kişgog!..
(Polic şuyrxər sedçkad, şurasnə əhəd xaldə çatxş).

(Burx itgdgo kyn).

„B.-bags“: Kembç?

Xəry: „Bi burx itxdg kyn bişv. Burxn gik jumñ uga, xu—tana xozhmudin xudl-tertn“. (Bas tamd şa ginə).

(Mərn).

„B.-bags“: Çi jumbeçi?

Xəry: „Bi mərmə“?

„B.-bags“: Çi kezənə xurla tərə idsndən tamd unzanaç!

Mərn: Bi itx zəvtə bolad idləv—bi yksn bagşin symsn boldv“.

„B.-bags“: „A-a! Bagşin sym-s-n?! Sən, sən! Cadtlñ us əgəd təvçktn. (Polic əvad harç odna).

„Burxn-bags“: „Ne, en kişgönig mana Erlg nomin xaand əkimn. Erlg nomin xan jahna songsij!

„Erlg nomin xan“ (hartan nərən olsn calmta, harç irəd): „Kişgos! Tanig 10000 zilər xalun tamd un hazanav!“
(gihəd ik xar bolşevigin kyzynd calmig xajad orulad tatad unhana. (Byrə tatna). Tynlə nyckn-nyckn ulsig, xəəs avç irəd, unhaçkad, dornə hal tyləd, təgələd jovad şorar—şanhar xutxad vəcxənə. Unhaçksn ulsur keşg nyckn uls, medmə ugahar, irəd harnə kylətə uls deer xurad bənə).

Nyckdydəs negnə: Uj, çil! Kenəknə kymç?

Bolşevik: Caban Nuura.

Nyckn: Oj, tend mini gergn, xojr kəvyn, neg kykn yidlə—jahv gilç?

Bolşevik: Ken gihəd?

Nyckn: Oçra Badmin kəvyd gihəd.

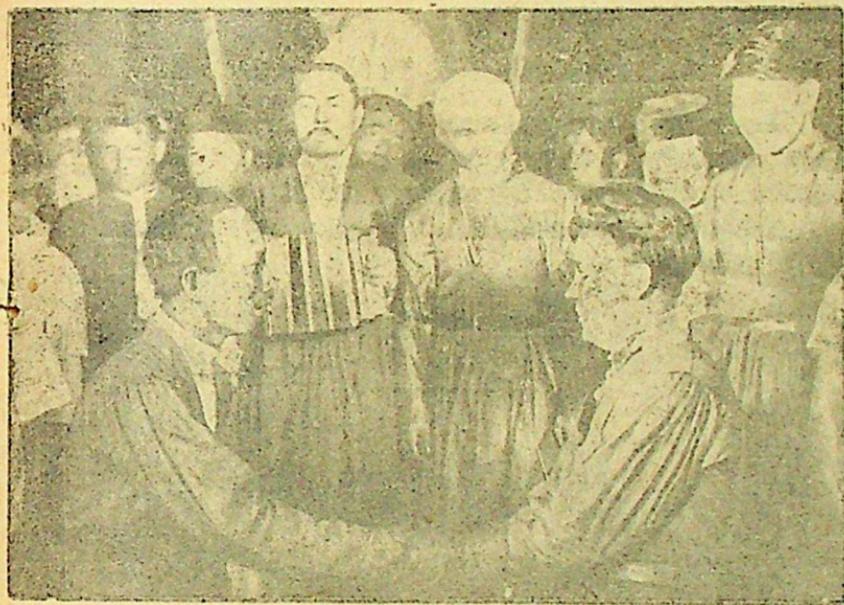
Bolşevik: Ik kəvynçin—surhulin bags, kyknçin—emç, gergnçin—kolxozin axlaç vənə.

Nyckn: Kolxoz gisn jumbeçi?

Bolševik: Xar kelsærn bædg oln uls çuhar malan niilyçkæd, xamdan kœdlnçæn kehæd, ken-negæn dœnnæd, erdm surhulç surad, bajaçudan zœerins avad kœœckæd, xarçud boldgarn zirhdg bæalhn“.

Nyckn: „Taraln“ gidg tend—hazr deer bæez kevtæmb?!

Bas neg Nyckn: Oj, entn mana kyn bæez kevtæmb!
“Kylœhim tœalit! (Kœsg kyn xurad irnœ)

Bolševik: Yrmyd!! En—mana çus uudg nojn, zœsn çeln, lam xamgig tarahad uga keximn! Naaran—namag daxtn! Haran—naaran œgtln! (gigæd xœkrnœ. Tynlœnç jir oln kyn çuugldad haran œrgldad burxdig çuharahinç dœvræd uga kehæd œrkœ)

(Xarnhu çoinœ)

(Kolxozin^{kn} kədlm^{əsn} duull^{dad} xərəd a^şxla, odak zyvd zyd^{lz} untz kev^{tsn}, dundan tezəltə kyn sernə. Sergəd, nasn-turş kulak, gelⁿ xojrt şululsan sanad, kolxoz lavta — *eljinn^ь xalhi^g medəd avna*).

Dundan tezəltə kyn (*axlaçur irəd y^g keləd səənə*).

Kolxozin axlaç: Yrmyd! Hancxn yldsⁿ dundan tezəltə kyn kolxozd ornəv ginə. Orulz avj gisntⁿ—haran ərgitⁿ.

Cuhar (*xekrəd*): Avj, Avj! (*gildəd cuhar haran or-gexənə*).

DELGY KOLXOZIN TƏLƏ.

Kolxozin axlaç (*əmərən işkz xələzəsn ulst bərdəd*): Ken kolxozin tələ?.. Ken socializmin tələ?.. — Cuhar bəsxatnl.. (*Suusn uls cuhar bəsl^{dad} odna*).

Cuhar: (*„Internacionalin“ tyryn neg kupletin^ь duulad təgsknə*).

Sylⁿ.

Ответств. редактор *И. Мацаков.*

Техн. редактор *И. Лебедев.*

ОГЛЗ № 93—VII. X—1. Тираж 5000. Печати. лист 1½. Знаков в печати. листе 53,000.
Сделано в произв. 16 XII-33 г. Поход. к печати 2 I-34 г. Заказ № 2810.
Уполномоченный Н.-В Край лига № 2764.

Сергетон. Тип. № 1. Н.-В. Крайполиграфтреста.

H A R G:

1. Zanhrçnrin jərəl	5
2. Ulan sar	10
3. Cahan Sar (xuuçn bædl)	20
4. „Xeet tər!“ („taralq“)	23
5. Delgy kolxozin tələ	36

УЛАН САР

„УЛАН САР“ — большевистская весна — противопоставляется калмыцкому национальному религиозному празднику „Цаган Сар“.

Пьеса составлена зимой 1931 года в г. Саратове коллективом учащихся калмыков по инициативе и под непосредственным руководством Г. И. Бр о й д о.

Первые постановки с большим успехом прошли тогда же и весной 1932 года в гг.: Саратове, Астрахани, Элисте, Калмыцком Базаре и Москве и вызвали ряд восторженных отзывов как в местной, краевой, так и центральной прессе (Москва: газ. „Сов. Искусство“, жур. „Рабочие“ и газ. „Комсомольская Правда“).

